

FYLKESMANNEN I AUST-AGDER

Sosial- og helseavdelingen

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep.

0030 Oslo

Deres ref.
12/4879

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
Sak nr. 2012/6076 / FMAAHHN

Dato
14.01.2013

HØRINGSUTTALELSE - STYRKING AV PASIENTERS, BRUKERES OG PÅRØRENDES STILLING I TILSYNSSAKER M.M.

Vi viser til høringsbrev datert 20.12.12, og har følgende innspill til forslaget:

Informasjonsplikt

Fylkesmannen i Aust-Agder støtter forslaget om at innholdet i informasjonsplikten ved uønskede hendelser tydeliggjøres både ovenfor helsepersonell og på systemnivå. God informasjon bidrar som nevnt i høringsbrevet til å øke tilliten til helse- og omsorgstjenesten, og vil kunne ha betydning for hvordan eventuell senere tilsynssak vil arte seg. Vår erfaring er at pasienter ofte ønsker en beklagelse, men ikke minst også informasjon om hvilke tiltak som settes inn for å hindre at lignende uønskede hendelser gjentar seg. God informasjon kort tid etter hendelsen kan bidra til at saken avklares raskt og lokalt, hvilket oftest er den beste løsningen.

Vi støtter forslaget om at pasienter skal få informasjon om adgangen til å henvende seg til pasient- og brukerombudet og til å anmode Fylkesmannen om vurdering av eventuelt pliktbrudd. Vi opplever imidlertid at ordlyden "anmodning om vurdering av pliktbrudd" er uklar for mange. Vi mener også at den någjeldende plikten til å informere om adgangen til å søke erstatning hos NPE bør tydeliggjøres for helse- og omsorgsinstitusjoner i kommunen.

Det legges opp til at informasjon som nevnt skal gis ved pasientskade eller dødsfall som følge av uønsket hendelse hvor utfallet er uventet i forhold til påregnelig risiko. Vi mener det er naturlig at også brukere og pårørende til brukere gis rett til informasjon som nevnt i slike tilfeller, men har ikke funnet aktuelle eksempler fra vår praksis her i fylket.

Anmodningsretten

Forslag om presisering av pårørendes rett til å anmode om vurdering av pliktbrudd, og utvidelse av anmodningsretten til også å gjelde systemfeil, støttes. Dette er i tråd med praksis ved vårt embete i dag. Vår erfaring er at det kan være vanskelig for pasienter/brukere og pårørende og se hvor svikten ligger, og vi har hatt flere eksempler på saker hvor saksutredningen viser at svikten ligger på annet nivå enn det klager hevder.

Tilsynsmyndigheten må også i dag vurdere om pårørendes anmodning kommer i konflikt med hva som er den avdøde pasientens antatte vilje, og at ikke særlige grunner taler imot at pårørende får innsyn i saksdokumentene. Der det er tvil rundt pasientens antatte vilje vil det kunne være naturlig å kontakte aktuelt helsepersonell med kjennskap til pasienten for informasjon. Begrensninger i pårørendes innsynsrett i avdødes journal følger allerede av gjeldende lovbestemmelser. Fylkesmannen i Aust-Agder mener likevel at det vil være hensiktsmessig å tydeliggjøre dette i en egen bestemmelse.

Innsynsrett og uttalerett

Fylkesmannen i Aust-Agder er enig i at eventuelle partsrettigheter bør avgrenses mot saker for Statens helsetilsyn, slik at vurderingen av om og eventuelt hva slags reaksjon som skal gis, fortsatt bør være en sak mellom helsepersonellet/helsetjenesten og tilsynet.

Dersom innsyns- og uttalerett innføres, mener vi den bør gjelde uavhengig av om saken er «selvmeldt» eller ikke. Også i saker som meldes av andre vil det kunne være naturlig og nødvendig å involvere pasient/bruker/pårørende, og dersom målsettingen er økt involvering og tillit, ser vi ingen grunn til å unnta saker som er meldt inn av andre enn pasient/bruker/pårørende selv.

Fylkesmannen i Aust-Agder mener imidlertid at rett til innsyn, behov for ytterligere opplysninger og kontradiksjon bør vurderes fra sak til sak, som i dag. Viktigheten av å involvere pasienter, brukere og pårørende kunne med fordel vært tydeliggjort i våre saksbehandlingsveiledere.

Hovedmålsettingen for tilsyn er kvalitetsforbedring og pasientsikkerhet, og som kjent svekkes læringspotensialet ved lang saksbehandlingstid. Dersom Fylkesmannen uoppfordret skal oversende alle relevante dokumenter i tilsynssaker for uttalelse innen rimelig frist, vil saksbehandlingstiden øke betraktelig. I tillegg til tidsperspektivet er vi også redd for at vår rolle vil bli mer i retning av et talerør for pasienten/brukeren/pårørende, og at konfliktnivået kan øke. Det kan være vanskelig for klager å vurdere hva som er relevant for saken, og vår oppfatning er at informasjon bør innhentes der det er nødvendig for å opplyse saken. Partsrettigheter i form av uttalerett vil også kunne føre til at klager får større forventninger når det gjelder anledning til å påvirke utfallet av vår avgjørelse.

Innføring av innsyns- og uttalerett vil være ressurskrevende, og etter vår vurdering overstige de 18 stillingene som er anslått. Dersom det ikke settes av nok ressurser (etter vår vurdering minimum en stilling også i de små embetene) vil dette kunne gå på bekostning av saksbehandlingen og medføre at de alvorlige sakene "drukner". Fylkesmannen i Aust-Agder ønsker å prioritere kvalitetsforbedringsarbeid, og mener forslaget går på bekostning av hensynet til kvalitet og læring. Vi ønsker også å se effekten av helse- og omsorgstjenestens informasjonsarbeid. Vår erfaring er at det ofte er her det svikter, og at manglende informasjon er kilde til mange tilsynssaker.

Klagerett

Fylkesmannen støtter forslaget om å ikke gi klagerett. Som nevnt i høringsbrevet ville også klageadgang gå på tvers av oppfatningen om at god kvalitetsforbedring krever man kommer raskt til med veiledende og korrigerende tiltak.

Med hilsen

Anne-Sofie D. Syvertsen
Fylkeslege

Brevet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrift.
Saksbehandler: Hanna H. Nilsen